

SEKAP
SYSTEM ELEKTRONICZNEJ KOMUNIKACJI
ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

ZAKRES PROJEKTU

Zakres projektu SEKAP - produkty

Zakres projektu obejmuje stworzenie teleinformatycznego środowiska dla świadczenia usług publicznych w formie elektronicznej oraz działania analityczne związane z przygotowaniem organizacyjnym do wdrożenia powyższego środowiska. Środowisko teleinformatyczne Projektu będzie charakteryzować się architekturą zorientowaną na usługi (ang. Services-Oriented Architecture - SOA), która pozwoli na integrację heterogenicznego środowiska systemów ICT [Information and Communication Technologies – technologie informacji i komunikacji] podmiotów administracji publicznej biorących udział w Projekcie.

Na środowisko teleinformatyczne zbudowane w ramach Projektu składać się będzie sprzęt komputerowy oraz oprogramowanie.

W ramach Projektu zostanie dostarczone następujące oprogramowanie:

- System Obiegu Dokumentów wraz z Systemem Przepływu Pracy (ang. workflow),
- Platforma Formularzy Elektronicznych,
- Platforma Usług Publicznych,
- System Automatycznej Weryfikacji Podpisu Elektronicznego,
- System Płatności,
- System Bezpieczeństwa.

W ramach projektu zostanie również wyposażone i przygotowane do działania Centrum Przetwarzania Danych, gdzie oprogramowanie stworzone w ramach Projektu zostanie wdrożone oraz odpowiednio skonfigurowane.

Dla zapewnienia właściwych warunków sprzętowych, w ramach Projektu zostaną dla Uczestników Projektu zakupione komputery o odpowiednich parametrach technicznych, skanery oraz urządzenia sieci teleinformatycznej, których dołączenie do zasobów teleinformatycznych Uczestników umożliwi korzystanie ze stworzonych w ramach Projektu aplikacji. Zakres zakupu sprzętu teleinformatycznego będzie ściśle ograniczony jedynie do elementów powiązanych z projektem SEKAP. Do zakresu nie wejdzie zatem zakup sprzętu (np. komputerów), który byłby silnie uzasadniony pomimo braku realizacji projektu SEKAP.

Dla pełnej obsługi podpisu elektronicznym, obok Systemu Automatycznej Weryfikacji Podpisu Elektronicznego, odpowiedzialnego za weryfikację podpisu konieczne jest stworzenie warunków technicznych właściwym urządzeniom do składania podpisu w formie elektronicznej. Oznacza to, iż w ramach Projektu zostaną zakupione i zainstalowane czytniki kart elektronicznych oraz karty elektroniczne zawierające dane certyfikatu bezpiecznego podpisu elektronicznego.

W celu odpowiedniego przygotowania uczestników do wdrożenia Systemu Przepływu Pracy zostaną w ramach projektu przeprowadzone analizy procesów, jakie związane są z realizacją usług publicznych w celu ich optymalizacji i właściwego przygotowania się do wdrożenia Systemu Przepływu Pracy (ang. workflow).

Do kosztów kwalifikowanych projektu należeć będą również koszty zarządzania projektem oraz realizacja polityki informacyjnej projektu.

W dyskusji z Urzędem Marszałkowskim oraz w trakcie prac nad Studium Wykonalności zostanie również przeanalizowana potrzeba dołączenia do Projektu Systemu Wspomagania Zarządzania Województwem, który byłby systemem analityczno-raportującym opartym na hurtowni danych, którego zadaniem byłoby zbieranie i przetwarzanie informacji z terenu województwa w celu uzyskania wsparcia dla podejmowania decyzji strategicznych i planowania ogólnowojewódzkiego.

A. System Obiegu Dokumentów (SOD) wraz z Systemem Przepływu Pracy (SPP).

Świadczenie usług publicznych w formie elektronicznej w sposób efektywny wymaga zbudowania elektronicznego środowiska pracy dla podmiotów administracji publicznej oraz zapewnienia interoperacyjności systemów ICT podmiotów publicznych biorących udział w świadczeniu danej usługi publicznej.

W ramach Projektu zostanie zbudowany i wdrożony System Obiegu Dokumentów. Częścią Systemu Obiegu Dokumentów będzie System Przepływu Pracy. System Obiegu Dokumentów stworzy elektroniczne środowisko pracy dla Uczestników Projektu, a zdefiniowanie procesów związanych ze świadczeniem poszczególnych usług publicznych w Systemie Przepływu Pracy stworzy właściwe warunki do ich świadczenia w drodze elektronicznej.

System Obiegu Dokumentów zbudowany w ramach projektu musi realizować funkcje określone w instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin¹ oraz w instrukcji kancelaryjnej dla organów powiatów². System Przepływu Pracy musi realizować funkcje określone przez standardy zatwierdzone przez Workflow Management Coalition (WfMC)³.

System Obiegu Dokumentów będzie zbudowany z następujących komponentów:

- Moduł Zarządzania Dokumentami.
- Moduł Archiwizacji Dokumentów.
- System Przepływu Pracy.
- Moduł Zarządzania Sprawami.
- Przeglądarka Dokumentów.
- Moduł Administracyjny.

Poszczególni Uczestnicy będą mogli rozpocząć wdrażanie Systemu Obiegu Dokumentów po zakończeniu optymalizacji wewnętrznych procesów. System Przepływu Pracy będzie pozwalał na konstruowanie procesów. Każdy krok procesu będzie automatycznie opisany jako tak zwana usługa sieciowa (Web Service) oraz zarejestrowany w rejestrze usług sieciowych zarządzanym przez Platformę e-Usług Publicznych.

Wdrożenie SOD w stosunku do poszczególnych Uczestników będzie ściśle nadzorowane przez Podmiot Zarządzający Projektem (w zakresie organizacyjnym) oraz twórcę Systemu Obiegu Dokumentów (w zakresie technologicznym).

Integracja SOD ze stronami podmiotowymi BIP

Zbudowany System Obiegu Dokumentów będzie przechowywał informacje o stanie realizacji danej sprawy obywatela, lub podmiotu gospodarczego. Obywatel ma prawo do uzyskania informacji o stanie swojej sprawy na podmiotowej stronie Biuletynu Informacji Publicznej w oparciu o ustawę o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2001r. Nr 112, poz. 1198). Wdrożenie Systemu Obiegu Dokumentów pozwoli na powiązanie ze stroną podmiotową BIP w celu udostępniania informacji o stanie spraw.

Technologie podmiotowych stron BIP, z których korzystają Uczestnicy nie mogą ograniczać technologicznie podmiotu wdrażającego System Obiegu Dokumentów w sposób, który powodowałby zmniejszenie efektywności lub bezpieczeństwa Systemu Obiegu Dokumentów. Za ewentualne dostosowanie aplikacji zarządzających podmiotową stroną BIP lub tworzenie dodatkowych adapterów, potrzebnych do właściwej interoperacyjności Systemu Obiegu Dokumentów ze stroną podmiotową BIP uczestnika odpowiedzialność ponosi dany Uczestnik, a działania z tym związane nie są częścią Projektu.

¹ Źródło – Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1999r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych (Dz.U. 1999 nr 160, poz. 1319 z późniejszymi zmianami).

² Źródło - Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów powiatu (Dz.U. 1998 nr 160, poz. 1074 z późniejszymi zmianami).

³ <http://www.wfmc.org/>

B. Platforma Formularzy Elektronicznych (PFE).

Realizacja zdecydowanej większości procedur administracyjnych opiera się na tych samych podstawach prawnych. W większości przypadków oznacza to, iż wymaga się od obywatela lub przedsiębiorcy przekazania do odpowiedniego urzędu tych samych informacji (wypełnienia formularzy zawierających te same obiekty informacyjne). Formularze oparte na tożsamych podstawach prawnych w praktyce mogą różnić się między sobą wyglądem, kolejnością poszczególnych elementów, mimo tego zawierają te same elementarne obiekty informacyjne.

W formularzu elektronicznym możemy wyróżnić warstwę danych, warstwę logiki oraz warstwę prezentacji. Z punktu widzenia komunikacji z systemami zarządzania bazami danych, które przechowują dane wprowadzone do formularza, warstwa prezentacji formularza jest bez znaczenia, istotna jest warstwa danych, a warstwa logiczna spełnia przede wszystkim funkcję kontroli poprawności danych.

Jeżeli dla świadczenia usług w formie elektronicznej warstwa prezentacji formularza jest kwestią drugorzędną, istnienie centralnego źródła formularzy elektronicznych jest rozwiązaniem efektywnym. Zmiana podstaw prawnych powodująca zmianę zestawu obiektów informacyjnych formularza lub zmianę warstwy logicznej formularza skutkuje zobowiązaniem prawnym dla wszystkich Uczestników. Centralna zmiana używanego formularza elektronicznego, powodująca dostosowanie się do nowych wymogów przez wszystkich Uczestników jest rozwiązaniem efektywnym i zapewniającym minimalizację kosztów.

Platforma Formularzy Elektronicznych będzie odpowiedzialna za zarządzanie formularzami elektronicznymi, w tym za możliwość ich tworzenia i dokonywanie modyfikacji. PFE będzie również wyposażona w interfejsy dla komunikacji z Systemem Przepływu Pracy oraz Systemem Usług Publicznych.

Poprzez System Przepływu Pracy Uczestnik będzie mógł zintegrować dany formularz elektroniczny z bazami danych wykorzystywanych przez siebie systemów ICT w celu zapewnienia poprawności istniejących danych. Uprzednia identyfikacja obywatela, który zamierza wypełnić formularz pozwoli na częściowe jego wypełnienie w oparciu o dane istniejące już w systemach ICT danego Uczestnika. Dane z wypełnionego formularza elektronicznego będą automatycznie zasilać właściwe bazy danych Uczestnika.

W architekturze zorientowanej na usługi (SOA), wydaje się naturalne, iż formularze zarządzane przez PFE będą zbudowane zgodnie ze specyfikacją XForms 1.1.⁴

C. Platforma Usług Publicznych

Platforma e-Usług Publicznych będzie odpowiedzialna za komunikację z obywatelem oraz podmiotami gospodarczymi w zakresie świadczenia przez Uczestników usług publicznych w formie elektronicznej oraz koordynację poszczególnych elementów architektury logicznej Projektu.

PeUP będzie zawierać Interfejs użytkownika wraz z menu usług publicznych opartym na sytuacjach życiowych (ang. life cases) oraz sytuacjach biznesowych (business episodes). Jednocześnie PeUP będzie wyposażony w interfejsy zapewniające komunikację z Systemem Przepływu Pracy, Platformą Formularzy Elektronicznych, Systemem Automatycznej Weryfikacji Podpisu Elektronicznego.

Kluczową funkcją jaką spełniać będzie PeUP będzie komponowanie usług publicznych z poszczególnych elementów procesów realizowanych przez różne podmioty (Elementy danej usługi realizowane przez Uczestników będą definiowane w Systemie Przepływu Pracy). Platforma e-Usług Publicznych będzie również zarządzała rejestrem e-usług publicznych zbudowanym w oparciu o specyfikację UDDI⁵ (tak zwany rejestr UDDI)⁶.

⁴ <http://www.w3.org/MarkUp/Forms/>

⁵ <http://www.uddi.org/>

D. System Automatycznej Weryfikacji Podpisu Elektronicznego (SAWPE).

W większości procedur administracyjnych, które wiążą się z komunikacją z obywatelem lub przedsiębiorcą, niezbędna jest wiarygodna weryfikacja obywatela. W aktualnych warunkach prawnych jedynie bezpieczny podpis elektroniczny jest w stanie zastąpić podpis dokonany ręcznie. Podpis elektroniczny nie zastępuje jednak osobistego stawiennictwa, co oznacza, że wszędzie tam, gdzie podstawy prawne wymagają osobistego stawiennictwa nie jest możliwe w pełni elektroniczne świadczenie usług administracyjnych.

W ramach projektu zostanie zbudowana Aplikacja Weryfikująca, która po złożeniu podpisu elektronicznego, będzie komunikować się danym podmiotem certyfikującym, który wydał certyfikat bezpiecznego podpisu elektronicznego (informacja o podmiocie certyfikującym występuje w treści certyfikatu, za pomocą którego został dokonany podpis elektroniczny). Podmiot certyfikujący ma obowiązek wystawić w formie elektronicznej listy certyfikatów. Za pomocą tych list, Aplikacja Weryfikująca uzyska informacje, czy podpis elektroniczny został złożony za pomocą certyfikatu bezpiecznego podpisu elektronicznego, który był ważny w momencie podpisywania (obywatel będzie musiał także skorzystać z usługi znakowania czasem). Aplikacja Weryfikująca będzie przysyłać informacje o wyniku weryfikacji z powrotem do Elektronicznego Dziennika Podawczego. Elektroniczny Dziennik Podawczy będzie informował obywatela lub przedsiębiorcę o wyniku weryfikacji.

E. System Płatności

Aplikacja zbudowana w ramach projektu SEKAP, która pozwoli obywatelom i podmiotom gospodarczym na możliwość dokonywania płatności za pomocą karty kredytowej, w sytuacjach gdy pełna realizacja danej e-Uslugi publicznej jest uzależniona od uprzedniego uiszczenia opłaty. System Płatności projektu SEKAP będzie komunikował się z systemami informatycznym wybranych podmiotów obsługujących płatności kartą kredytową. Po dokonaniu płatności Platforma Usług Publicznych poprzez System Płatności musi zostać automatycznie powiadomiona o fakcie dokonania płatności, w celu przejścia do kolejnego kroku w realizacji danej e-Uslugi.

W trakcie pracy nad Studium Wykonalności zostaną przeanalizowane również ewentualne możliwości obsługi przez System Płatności innych form uiszczania opłat.

F. System Bezpieczeństwa.

System Bezpieczeństwa to aplikacja lub zestaw aplikacji odpowiedzialnych za zabezpieczenie pozostałych aplikacji przed nieautoryzowanym dostępem do nich poprzez sieć Internet. Składniki Systemu Bezpieczeństwa zostaną zainstalowane zarówno na terminalach urzędników korzystających z SEKAP, jak i w Centrum Przetwarzania Danych. Do tak rozumianego Systemu Bezpieczeństwa nie wchodzi urządzenia teleinformatyczne odpowiedzialne za bezpieczeństwo, stanowiące składniki wyposażenia Centrum Przetwarzania Danych.

G. Centrum Przetwarzania Danych

Współdzielone zasoby oprogramowania zbudowane w ramach realizacji Projektu muszą zostać zainstalowane w bezpiecznym środowisku hostingowym. Środowisko takie - Centrum Przetwarzania Danych (CPD) - zostanie zbudowane w ramach Projektu. CPD musi spełniać odpowiednio wysokie standardy bezpieczeństwa dla tego typu ośrodka, zarówno zabezpieczające przed próbami nieautoryzowanego dostępu poprzez sieć teleinformatyczną, jak i zabezpieczające zasoby przed ingerencją fizyczną.

⁶ Potrzeba istnienia rejestru usług sieciowych (tzw. rejestr UDDI) zostanie przeanalizowana w ramach prac nad Studium Wykonalności Projektu SEKAP.

W CPD zostanie zainstalowane oprogramowanie zbudowane w ramach Projektu. W bezpiecznym środowisku CPD będą również przechowywane częściowo dane poszczególnych uczestników. Budowa środowiska hostingowego będzie odbywać się etapami w zależności od wdrażania kolejnych komponentów informatycznych Projektu. W ramach projektu zostaną zatrudnieni informatycy, którzy

będą odpowiedzialni za administrację zasobów CBD i częściowo przejmą nadzór nad prawidłowym działaniem niektórych aplikacji stworzonych w ramach Projektu.

W Centrum Przetwarzania Danych będą umieszczone elementy fizycznej architektury Projektu, w tym serwery bazodanowe, serwery aplikacyjne, infrastruktura sieciowa. Powyższa infrastruktura zostanie objęta Systemem Bezpieczeństwa. Zespół serwerów będzie zapewniał bezpieczeństwo danych poprzez ich replikację z wykorzystaniem macierzy dyskowej.

Jednocześnie, Centrum Przetwarzania Danych zostanie wyposażone w aplikacje i urządzenia pozwalające na zdalną administrację zasobami (połączenie administracyjne), monitoring komponentów, przeprowadzanie testów, archiwizację danych.

H. Analiza i optymalizacja procesów

Wdrożenie efektywnego obiegu dokumentów powinna poprzedzać analiza obiegu informacji w urzędzie - analiza procesów. Przeniesienie dotychczasowych procesów na ścieżkę elektroniczną nie jest rozwiązaniem prawidłowym, bowiem zarówno nie bierze pod uwagę ograniczeń narzędzi elektronicznych, jak i - co ważniejsze - nie bierze pod uwagę nowych możliwości, jakie wiążą się z wykorzystaniem technologii informacji i komunikacji dla modernizacji pracy urzędu. Opisanie dotychczasowych procesów i ich analiza powinna być wsparta dedykowanymi w tym celu narzędziami informatycznymi, które pozwolą na wskazanie słabych elementów w dotychczasowych procesach i niedostosowanie ich do narzędzi technologicznych.

Przygotowania do tego etapu powinny trwać od samego początku realizacji projektu. Budowanie systemu w modelu ASP⁷ oznacza, iż uczestnicy na samym początku realizacji projektu muszą zgodzić się na istotne niekiedy modyfikacje procesów w swoich urzędach. Proces przygotowawczy powinien być na tyle długi, aby dać szansę na wdrożenie zmian organizacyjnych w poszczególnych urzędach. Budowanie procesów będzie następowało stopniowo w powiązaniu z wdrażaniem interfejsów kolejnych procedur administracyjnych. Proces optymalizacji procesów będzie nadzorowany i konsultowany z podmiotem zewnętrznym odpowiedzialnym za wdrożenie obiegu dokumentów, który pozwoli lepiej dostosować procesy do możliwości narzędzi informatycznych.

⁷ Porównanie modelu ASP w stosunku do modelu indywidualnego w kontekście projektu SEKAP będzie przedmiotem jednej z analiz wariantowych, będących częścią projektu Studium Wykonalności.